

VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – Nr. 4 – Desember 2015

Bransjen trenger

TRAINEEBEDRIFTER!

.....

Norsk Vann har satt i gang en trainee-ordning for VA-ingeniører der elevene gjennomgår et 18 måneders opplæringsprogram. På disse månedene skal elevene jobbe i tre ulike VA-bedrifter som i sum skal gi elevene en forståelse av bredden og omfanget i norsk VA. Når trainee-perioden er avsluttet, er målet at elevene skal ha funnet seg en arbeidsplass og en karriere innen VA.

* Første kull elever – to fra universitetet på Ås, en fra USA – er allerede i gang med sin trainee-periode. Påmeldingsfristen for kull nummer to utløp 30 november, og vi kjører på videre fremover med nye kull, forklarer Ingrid Holoyen Skjærbakken i Norsk Vann. Hun har utdanning og rekruttering til VA bransjen som sitt hovedansvarsområde og mener trainee-systemet vil kunne bli et effektivt verktøy for rekrutteringen til bransjen.

* De elevene vi er på jakt etter, skal ha vannfaglig bakgrunn og et ønske om å finne seg en karriere i bransjen. Så langt har det ikke vært noe problem å finne kandidater til trainee-opplegget. Den begrensningen vi sliter litt med, er å finne VA-bedrifter som kan ta inn trainee-ingeniørene.

* Når hele bransjen er enige om at rekruttering og kompetente medarbeidere er en flaskehals og et område vi alle må satse på, er det rart at oppslutningen omkring dette tiltaket ikke er mye sterkere, mener Skjærbakken.

– Her har vi alle muligheten til å bidra til kompetanseheving for hele VA-bransjen...og kanskje til å finne nye medarbeidere gjennom trainee-prosessen. Om bedriftene nå mobiliserer og engasjerer seg, skal Norsk Vann ikke ha noen problemer med å skaffe ivrige trainee-elever!

Ingrid Skjærbakken i Norsk Vann trenger flere VA-bedrifter som blir med på en dugnad for å ta inn trainee-ingeniører i bransjen. Ring henne på Norsk Vann eller send henne et mail på mailadresse: ingrid.skjaerbakken@norskvann.no om du vil vite mer

.....

OVVAL MØTTE HOD

Et konstruktivt og positivt møte som lover godt for en raskere utbedring av Norges VA-nett

.....

- Møtet mellom Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Oval var vellykket og forhåpentlig interessant for begge parter, mener Oval-representant professor em Oddvar Lindholm som har godt håp om fortgang i utbedringen av landets VA-nett etter de opplysninger som kom frem i møtet med departementet.

Møtet mellom HOD og Oval fant sted tidlig i november og målet med samtalen var å diskutere hvorledes Norges vann- og avløpsnett på beste måte kan oppgraderes og fornyes for å hente inn det store etterslepet i nettets vedlikehold. I dag er fornyelsestakten nede i rundt 0,5-0,6%. HOD har satt som nasjonalt mål at fornyelsen av vannledningsnett må settes til 2% årlig til nettet har fått en akseptabel standard. I et brev til Statsministeren i september spurte Oval hvorledes det offentlige har tenkt å skape en slik fornyelsestakt og hvilke konkrete tiltak VA-bransjen kan forvente i snarlig fremtid.

Statsministerens svar kom i form av et brev fra HOD og en invitasjon til et møte for å drøfte tiltak med HODs spesialister. Fra HOD møtte underdirektør Kjetil Tveitan og seniorrådgiver Stig Atle Vange; fra Oval kom professor em Oddvar Lindholm, redaktør i Oval Info Torbjørn L. Vik og Tore Andreas Larsen fra MEF.

- Vi fikk en orientering om hvilke tiltak HOD igangsetter for å nå målet om 2% utskiftning. Det vil bli satset systematisk på informasjonsarbeid overfor både publikum og de berørte myndigheter og fagområder, det vil bli lagt til rette for bedret organisering av tiltakene og det skal bygges bedret kompetanse samtidig som det fokuseres på kunnskapsinnhenting og forskning på dette feltet, sier Lindholm. – Drikkevannsforskriftene vil bli skjerpet med tydeligere krav til ledningsnettene, driften av disse og forebyggende sikring og kompetanse. Mattilsynet vil oppgradere tilsynet og flere andre aktører og samarbeidspartnere vil sette økt fokus nettopp på VA-arbeidet i årene fremover.

Ovals brev til Statsministeren gav raskt resultat

Oval støttet de tiltakene HOD skisserte og understreket at fra Ovals side bør målet om 2% utskiftning stå fast utfra resonnetet at det er mye bedre å få jobben gjort raskt enn å måtte slite med dårlige ledningsnett i mange årtier fremover.

- Selvsagt kunne vi ønsket aktiv, finansiell støtte til den enkelte kommune for å fremskynde arbeidet, men vi har tro på at den innsatsen myndighetene nå legger opp til, vil kunne få en god effekt. Overfor HOD gjorde vi det også klart at vi til enhver tid kan bistå med den kompetanse, de statistikker og annet tallmateriale vi har tilgjengelig og gjerne står til tjeneste som samtalepartnere og rådgivere på de områdene vi arbeider.

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 36 500 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 53 000 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 800 km. Kommunale vannverk leverte i 2014 ca 478 liter per person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter/person og døgn. Annet forbruk er ca 90 l/p d. Lekkasjer og sløsing blir da ca. 238 liter/p d. Fornyelsen av avløpsnett var på ca. 0,62 % i 2014. Fornyelsen av kommunalt drikkevannsnett er i gjennomsnitt for årene 2012-2014 på 0,6 % per år. Ca 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

NORGES HEFTIGSTE VA-MÅLSETTING? ÅS KOMMUNE SKAL FORNYE 2% AV VA-NETTET HVERT ÅR I 12 ÅR

Alle har vel fått med seg at Staten har satt et mål på 2% fornyelse av landets vann- og avløpsnett? Og alle har vel sett på dette som ren utopi og valgkampsvada? Realiteten viser at fornyelsesprosenten i dag ligger rundt 0,5% per år for avløpsrør og 0,6 for vannrør og at det dermed vil ta ca. 50 år å gjennomføre en akseptabel utskiftning.

Lars Buhler i Ås kommune er i god gang med arbeidet med å fornye 2 % av kommunens VA-nett hvert år i 12 år fremover.

Selv om Ås kommunes VA-nett er av de bedre i landet, er det ikke vanskelig å finne drikkevannsrør som dette.

Sånn er det ikke i Ås kommune. Der har de tatt fornyelsesarbeidet på alvor og i kommuneplanen står det klart og tydelig at det skal gjennomføres 2% fornyelse av både vann- og avløpsnettet hvert år i minst 12 år fremover.

- Og når begynner dette fornyelsesarbeidet? spør vi Avdelingsingeniør Lars Buhler som har vært med på denne fornyelsesprosessen de siste 2 årene.

- Det arbeidet er allerede i gang og vi jobber med det hver eneste dag. Dette er vi trygge på, og målsettingen er forankret i kommunens hovedplan.

- Har dere egne ressurser for gjennomføringen – på planlegging og ingeniørarbeid og på selve gjennomføringen?

- I vår VA-avdeling som teller 12 stykker, har vi stort sett all kompetanse vi trenger. På selve gjennomføringen engasjerer vi entreprenører fra prosjekt til prosjekt.

- Hva tar dere utgangspunkt i når fornyelsesarbeidet skal prioriteres?

- Ofte er de faktiske lekkasjene en god pekepinn. Der det ofte oppstår lekkasjer, der er det gjerne

behov for rørutskiftning. I tillegg til arbeidet med selve VA-nettet har vi også planer for håndtering av overvann og planer for utbedring av renseanleggene. Vi må se på alt dette som en helhet og legge langsiktige planer.

- En 2% fornyelse kan kanskje innebære at VA-nettet var i en særdeles elendig tilstand i utgangspunktet?

- Nei, snarere tvert om. Kommunen har alltid fulgt nøye med på dette og engasjert seg i arbeidet.

Buhler kom til Ås Kommune fra Universitetet i Ås noen hundre meter lenger bort i veien der han tok sin VA-utdannelse. Sin hovedoppgave tok han på VA-prosjekter i kommunen, og da han var ferdig med dette arbeidet, fikk han jobbtilbud i kommunen – ble «headhunnet» direkte fra skolepulten, kan du si. Buhler har ikke angret hverken på VA-utdannelsen eller jobben i kommunen.

- Et avgjørende punkt for å gjennomføre store VA-prosjekter, er vel selve plan-godkjennelsen og finansieringen fra kommunens side?

- Hovedplanen vår ble forelagt kommunen i våres og både den og budsjettet ble godkjent 2. september. Bedre blir det ikke.

VA «ON CAMPUS» I ÅS

«Om alt går som vi håper, vil NMBU være vertsskap når det inviteres til offisiell til åpning av vannbransjens nasjonale kompetansesenter for fremtidsrettet ledningsteknologi en gang i 2018,» sier 1. amanuensis Arve Heistad ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) i Ås.

.....

- En styringsgruppe ledet av Oslo kommune og finansiert av Oslo kommune, Norsk Vann og RIN, har gjennom et forprosjekt konkludert med at det er stor interesse fra bransjen og det er nå levert søknad til Norsk Vann om støtte til videre arbeid med utredning og planlegging av senteret. Leverandørene har allerede besluttet å bidra med halvparten av midlene som trengs for å videreføre dette arbeidet.

Hele VA-bransjen står overfor en enorm oppgave når det skal investeres hele 200 milliarder kroner i utskifting av ledningsnett for å få et akseptabelt VA-system her i landet. Det er av nasjonal interesse å sørge for at dette skjer på en fremtidsrettet måte, både ved teknologiutvikling og ved økt kapasitet på opplæring/utdanning av personell som skal planlegge, bygge og drifte/vedlikeholde disse systemene. I en hektisk hverdag preget av "ad hoc-oppgaver" er det fortsatt mange kommuner som ennå ikke er kommet så langt at de har kunnet prioritere de mer langsiktige tiltakene, mener Heistad.

Et nasjonalt kompetansesenter skal bidra til teknologiutvikling og kompetanseheving i alle ledd gjennom tettere samarbeid mellom kommuner/VA-selskaper, leverandører, rådgivere og undervisningsinstitusjoner/kursholdere. Dette er et nasjonalt løft som vil kreve stort engasjement fra hele VA-bransjen og statlig medvirkning.

- I det videre arbeidet med kompetansesenter vil vi se nærmere lokalisering og utforming av øvingsfelt og muligheter for samløkalisering av bygg for undervisning og demonstrasjon/utstilling. Den viktigste faktoren for å lykkes er allikevel aktiv medvirkning fra de mest kompetente fagmiljøene i Norge. Dersom vi skal klare å heve kvaliteten på utdanningen innenfor dette området og samtidig øke utdanningskapasiteten kreves det øremerket statlig innsats fra kunnskapsdepartementet. Under forutsetning av at staten bidrar til utdanningssektorens medvirkning i senteret vil driften av senteret kunne være selvfinansierende.

- I første omgang ser vi for oss et spesialtilpasset testfelt for ledningsanlegg der man bl.a. kan lære spyling og desinfeksjon, deformasjonsmålinger, ulike metoder for lekkasjesøk, sertifisering av driftspersonell. Her skal også ulike nye materialer og utstyr bli utviklet og prøvd under realistiske driftsbetingelser. Tilbakemeldinger tyder på at kommunalt ansatt VA-personell, utstysleverandører, rådgivende ingeniører, entreprenører og FoU-miljøer vil være brukere av dette senteret, og at det blir et attraktivt nasjonalt samlingspunkt for kunnskapsutveksling og utvikling innen fagområdet.

Heistad forklarer at målsettingen ved kompetansesenteret er å heve kunnskapsnivået på alle aktørene i bransjen slik at vi sikrer god kvalitet i bygging og drift av VA-ledningsnettet, samt stimulerer til utvikling av nye teknologier gjennom FoU-aktivitet.

- For å realisere universitetets testsenter trenger vi et «spilelag» som ikke bare sikrer finansieringen, men også går inn med kompetanse og egen ekspertise og i tur og orden med deltakere til de kurs vi planlegger å gjennomføre.

- For universitetet vil senteret være et viktig laboratorium for studenter og forskere og en viktig kontaktflate mot privat og offentlig næringsliv, og dette vil skape større FoU-aktivitet og bidra til mer innovasjon. Videre vil denne møteplassen bidra til å utvikle tettere samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene på alle nivå. Rekrutteringsbehovet er stort på alle utdanningsnivå og de nevnte utfordringene krever samhandling også i utdanningssektoren. Det er gode utsikter til et meget godt arbeidsmarked for de unge som skal velger VA-utdanning. Senterdannelsen vil bidra til å synliggjøre dette, og vi tror derfor senteret vil stimulere til bedre rekruttering til bransjen generelt, sier Heistad.